

**LANDSKRONA
STAD**

Beslutas av: Kommunfullmäktige **Datum:** 2023-11-27

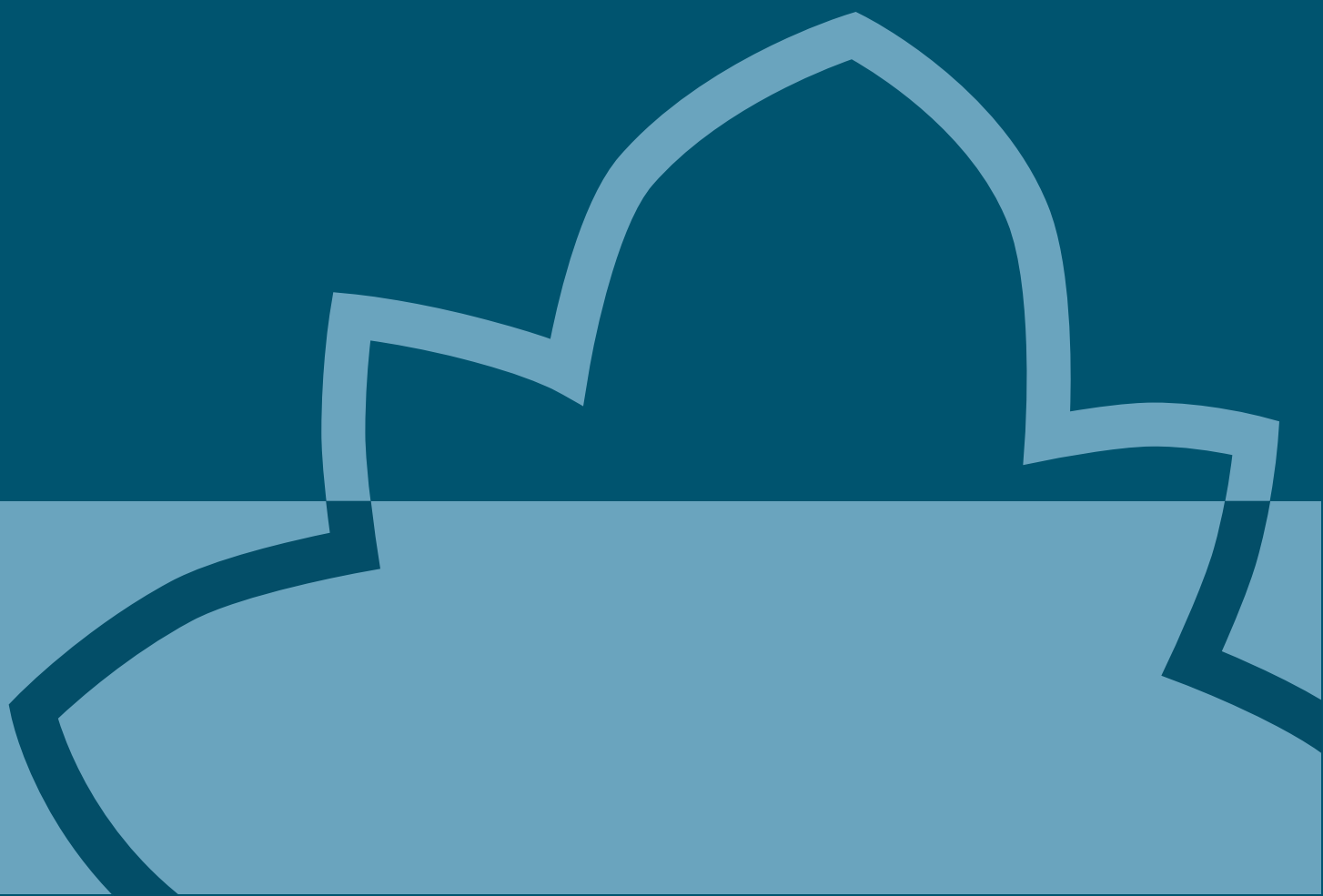
Dokumentet gäller för: Samtliga nämnder och förvaltningar

Dokumentansvarig: Avdelningen för samhällsskydd och trygghet,
stadsledningsförvaltningen

Revideras: Ny mandatperiod

Diarienummer: KS 2023/1912

Plan för ledning av kriser och höjd beredskap

Innehåll

1	Inledning.....	3
1.1	Läsanvisning	3
1.2	Terminologi	4
1.3	Ansvar	7
2	Mål och inriktningar	7
3	Ledningsansvar och händelsenivåer	9
3.1	Fredstida krissituation.....	10
3.2	Höjd beredskap	10
3.3	Omställningsförmåga.....	11
3.4	Händelsenivåer	11
4	Organisationsstruktur.....	14
4.1	Krisledningsorganisation	14
4.2	Beskrivning av stabsfunktioner	16
4.3	Krigsorganisation.....	18
5	Hanteringens olika faser	19
5.1	Uppstart.....	19
5.2	Hantering.....	20
5.3	Avslut	21
6	Utvärdering	22
7	Ledningsplats	23
8	Utbildning och övning.....	23

1 Inledning

När en allvarlig händelse inträffar som påverkar Landskrona stads verksamhet ska staden ha förmåga och beredskap att kunna hantera händelsen och mildra konsekvenserna. Detta ställer särskilda krav på ledning och samordning.

Detta dokument skiljer på två olika situationer:

- Fredstid (kriser och extraordinära händelser)
- Höjd beredskap (krig eller krigsfara)

De olika situationerna är reglerade i olika lagstiftningar och ställer skilda krav på ledningsorganisationens utformning.

Planen är framtagen i enlighet med lag (2006:544) om kommuner och regioners inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH)¹, samt överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2018–2022 med förlängning och justering till och med 2023 mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges kommuner och regioner (SKR)².

1.1 Läsanvisning

Denna plan tillämpas vid situationer då en händelse inträffar som drabbar stadens medborgare, den egna verksamheten eller på annat sätt påverkar staden.

I planen beskrivs övergripande hur Landskrona stad ska ledas vid kriser och höjd beredskap. Ansvar, organisation och funktioner tydliggörs. Planen innehåller beskrivningar i text och bilder för att underlätta förståelse och förenkla introduktionen för nya medarbetare.

Planen omfattar alla nämnder och förvaltningar inklusive den centrala krisledningen, krisledningsnämnden och kommunstyrelsen. Även de kommunala bolagen behöver ha kännedom om planen för att utifrån den planera för ledning vid kriser och höjd beredskap inom sina respektive verksamheter, samt för att kunna bidra till stadens samlade hantering.

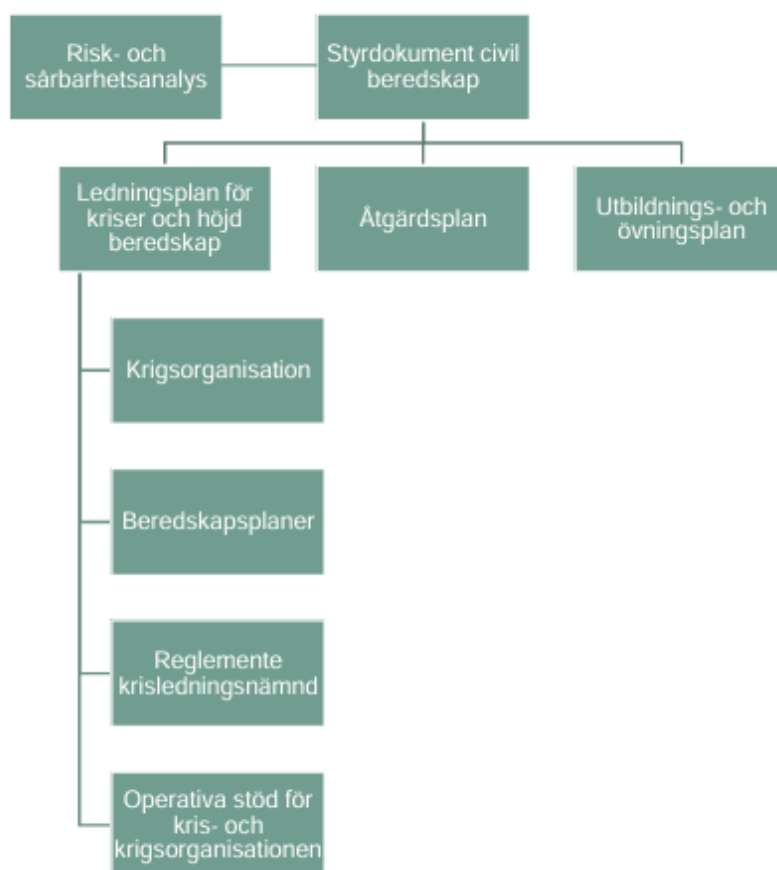
Planen är inte ett operativt stöd vid kris. För det finns checklistor, mallar, rutiner med mera för kris- och krigsorganisationen framtaget.

¹ Enligt LEH 2 kap. 1 § ska kommuner inför varje ny mandatperiod fastställa en plan för hantering av extraordinära händelser.

² Förlängd och justerad överenskommelse för kommunernas krisberedskap 2023. MSB 2022-15507. SKR 2022/00754.

Stadens styrdokument för civil beredskap³ beskriver den strategiska inriktningen för stadens civila beredskapsarbete. Mål och inriktningar i styrdokumentet bygger bland annat på resultat från risk- och sårbarhetsanalysen⁴. Ett antal andra dokument, inklusive denna ledningsplan, är underställda styrdokumentet, vilket illustreras i figur 1. Till ledningsplanen hör dessutom planering för hantering av olika scenarier, så kallade beredskapsplaner. Sådan planering ska betraktas som ett komplement till och direkt underställd denna ledningsplan. Scenarierna kännetecknas av att de riskerar att innebära omfattande konsekvenser och/eller att ansvarsförhållanden och hantering är särskilt komplex, såsom störningar i dricksvattenförsörjning, el-bortfall och pandemi.

Figur 1. Förhållande mellan olika styrande dokument inom civil beredskap i Landskrona stad.

1.2 Terminologi

Inom krisberedskaps- och totalförsvarsverksamhet används särskilda termer. Här beskrivs huvudsakliga termer som förekommer i planen.

³ Styrdokument för Landskrona stads arbete med civil beredskap. KS 2023/1911.

⁴ Landskrona stads risk- och sårbarhetsanalys 2023–2027. KS 2023/1909.

Civil beredskap

Civil beredskap är ett samlingsnamn för krisberedskap och civilt försvar. Det civila försvaret och krisberedskapen ska förstärka varandra i gemensamma processer för samordning, planering och förberedelser. Den yttersta krisen, ett väpnat angrepp, är dimensionerande för den civila beredskapen.

Extraordinär händelse

En extraordinär händelse definieras i lag⁵ som en händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller en region.

Extraordinär händelse inkluderas i denna plan då begreppet används i särskild lagstiftning och innebär utökade befogenheter för en kommun vid hanteringen av en sådan händelse.

Fredstida krissituation

En fredstida krissituation definieras i lag⁶ som en händelse som avviker från det normala, drabbar många människor, stora delar av samhället eller hotar grundläggande värden, innebär en allvarlig störning eller en överhängande risk för en allvarlig störning av viktiga samhällsfunktioner och kräver samordnade och skyndsamma åtgärder från flera aktörer.

Definitionen liknar extraordinär händelse, men är beredare och är ett nyare begrepp inom krisberedskapsområdet. I denna plan används termen fredstida krissituation som ett samlingsnamn för kriser som inträffar i fredstid.

Höjd beredskap

För att stärka Sveriges försvarsförmåga kan beredskapen höjas. Om landet befinner sig i krig eller krigsfara kan regeringen fatta beslut om höjd beredskap. Höjd beredskap är ett samlingsnamn för de två beredskapsgraderna **skärpt beredskap** och **högsta beredskap**. Höjd beredskap är *inte* en egen beredskapsgrad utan en term för systemet i helhet. Det är också regeringen som beslutar om att avsluta den höjda beredskapen om förhållandena för beslutet inte längre föreligger. Beslut om höjd beredskap kan gälla för hela eller delar av landet eller avgränsas till att endast omfatta viss verksamhet.

Skärpt beredskap

Skärpt beredskap är en mindre ingripande åtgärd än högsta beredskap. Vid

⁵ Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, 1 kap. 4 §.

⁶ Förordning (2022:524) om statliga myndigheters beredskap, 6 §.

skärpt beredskap ska ordinarie samhällsverksamhet fortlöpa så långt som möjligt för att upprätthålla samhällsservice till medborgarna. Samhället kan då göra en stegvis omprioritering från normalläge till totalförsvaret.

Högsta beredskap

Är Sverige i krig råder automatiskt högsta beredskap. Då är totalförsvaret all den verksamhet som ska bedrivas i samhället. Då övergår kommuner till krigsorganisation.

Krigsorganisation

Krigsorganisation är ett begrepp som används för att beskriva aktörers organisation under höjd beredskap. Det innebär att viktiga verksamheter ställs om från fredstida inriktning, reglering och organisering till höjd beredskap och inriktning mot uppgifter som har betydelse för totalförsvaret.

Krisledningsnämnd

Enligt lag⁷ ska varje kommun ha en krisledningsnämnd för att fullgöra uppgifter under extraordinära händelser i fredstid. Krisledningsnämnden får fatta beslut om att överta hela eller delar av andra nämnders verksamhetsområden. Syftet med krisledningsnämnden är att kunna hantera händelser som kräver snabba beslut och samordning.

Geografiskt områdesansvar

Geografiskt områdesansvar finns i det svenska krisberedskapssystemet på lokal, regional och nationell nivå. Geografiskt områdesansvar innebär att verka för att samordningen fungerar mellan de som är inblandade i hanteringen av en händelse. Kommuner har det geografiska områdesansvaret i kommunen, länsstyrelserna i länet och regeringen via MSB för hela landet.

Kommuner ska inom det egna geografiska området verka för att⁸:

1. olika aktörer i kommunen samverkar och uppnår samordning i planerings- och förberedelsearbetet,
2. de krishanteringsåtgärder som vidtas av olika aktörer under en händelse samordnas, och
3. information till allmänheten under sådana förhållanden samordnas.

⁷ 2 kap. 2 § LEH.

⁸ 2 kap. 7 § LEH.

1.3 Ansvar

Planen fastställs av kommunstyrelsen. Krisberedskapssamordnaren på samhällsskydd- och trygghetsavdelningen är ansvarig för uppföljning och revidering av dokumentet.

Samhällsskydd- och trygghetsavdelningen ansvarar för att samordna arbetet med att planlägga, förbereda, öva och utbilda den centrala kris- och krigsorganisationen för att ha en beredskap att hantera olika typer av händelser.

Respektive förvaltning ansvarar för att säkerställa att det finns en beredskap för att hantera händelser som rör sin verksamhet. I det ingår att planlägga, förbereda, öva och utbilda sina respektive kris- och krigsorganisationer, utöver de stadsövergripande aktiviteterna. Varje förvaltning ska ha en dokumenterad kris- och krigsorganisation och förmåga att ta fram och dela lägesbilder till den centrala kris- eller krigsorganisationen i både fredstid och höjd beredskap.

2 Mål och inriktningar

Strukturer och processer som används inom krisberedskapen ska så långt som möjligt användas i planeringen av det civila försvaret, och vice versa.

Krishanteringsförmågan bidrar till förmågan att hantera en situation med höjd beredskap, samtidigt som den pågående uppbyggnaden av det civila försvaret i sin tur bidrar till att stärka den fredstida krishanteringsförmågan.

Omvärldsläget kan snabbt förändras och därför är det viktigt att organisationen är flexibel och snabbt kan växla mellan ledning i fredstid och höjd beredskap. Ansvarsfördelning, roller och regelverk för fredstida händelser och höjd beredskap behöver finnas på plats och vara kända inom organisationen för att möta de krav som krissituationer kräver.

I detta kapitel presenteras först en sammanställning över nationella principer och mål inom krisberedskap och civilt försvar. Därefter följer en sammanställning över Landskrona stads mål för sitt arbete med civil beredskap. Utifrån detta presenteras till sist stadens mål gällande ledning av kriser och höjd beredskap.

Grundprinciper

Svensk krishantering bygger på samverkan. I det svenska krishanterings-systemet finns tre grundprinciper som sätter ramarna för hur kriser och extraordinära händelser ska hanteras. Principerna gäller även för det förberedande beredskapsarbetet.

- **Ansvarsprincipen:** De som ansvarar för en verksamhet under normala förhållanden fortsätter att göra det även under en krissituation.

- **Likhetsprincipen:** En verksamhet ska så långt det är möjligt fungera på liknande sätt under en kris som vid normala förhållanden.
- **Närhetsprincipen:** En kris ska hanteras där den inträffar, av de närmast berörda och ansvariga. Först om lokala resurser inte räcker till kan det bli aktuellt med regionala eller nationella stödinsatser.

Mål för svensk krisberedskap

Sveriges regering har tagit fram mål för den svenska krisberedskapen⁹:

- minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet
- värna människors liv och hälsa samt grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och hindra eller begränsa skador på egendom och miljö då olyckor och krissituationer inträffar.

Mål för civilt försvar

Målet för det civila försvaret är att ha förmåga att¹⁰:

- värna civilbefolkningen,
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna,
- upprätthålla en nödvändig försörjning,
- bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld,
- upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan,
- bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred, och
- med tillgängliga resurser bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

Natos civila beredskapsarbete

Det civila beredskapsarbetet inom Nato är inriktat mot tre övergripande områden:

- förmågan att upprätthålla politiskt beslutsfattande och centrala ledningsfunktioner,
- säkerställandet av viktiga samhällsfunktioner och
- civilt stöd till militära verksamheter

⁹ Regeringskansliet. Mål för krisberedskap. <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/krisberedskap/mal-for-krisberedskap/>

¹⁰ Regeringskansliet. Mål för civilt försvar. <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/civilt-forsvar/mal-for-civilt-forsvar/>

Landskrona stads mål inom civil beredskap

I stadens styrdokument för civil beredskap 2024–2027¹¹ anges mål och prioriterade fokusområden under mandatperioden.

Landskrona stad har ett **övergripande mål** för sitt civila beredskapsarbete:

- Landskrona stad ska vara en säker och trygg stad att bo och verka i genom att öka sin förmåga att förebygga, motstå, hantera och återhämta sig från fredstida krissituationer och höjd beredskap.

Ett av de fem **prioriterade fokusområdena** är:

- stärkt kris- och krigsledningsförmåga.

Styrdokumentet anger också prioriterade **förmågor inom det geografiska områdesansvaret** som är direkt kopplade till ledningsförmågan:

- samlad lägesbild i kris, extraordinär händelse och höjd beredskap,
- inriktning- och samordningsfunktion för att uppnå samordning och inriktning av åtgärder under en händelse.

Baserat på ovan angivna ingångsvärden är **målen för stadens ledning av kriser och höjd beredskap** att:

1. värna samhällets skyddsvärden genom att inrikta hanteringen och åtgärder mot att begränsa negativa konsekvenser på skyddsvärdena¹²,
2. upprätthålla funktionalitet i samhällsviktiga verksamheter,
3. så långt som möjligt agera utifrån ansvars-, närhets- och likhetsprincipen,
4. upprätthålla politiskt beslutsfattande och centrala ledningsfunktioner,
5. ha förmåga att kunna stå värd för en inriktnings- och samordningsfunktion och kunna ta fram och delge samlade lägesbilder i kris och krig, och
6. under höjd beredskap inrikta verksamheten mot att bidra till målen för det civila försvaret.

3 Ledningsansvar och händelsenivåer

Var ledningsansvaret på politisk- och tjänstemannanivå ligger beror på händelsens omfattning och konsekvenser.

¹¹ Styrdokument för Landskrona stads arbete med civil beredskap. KS 2023/1911.

¹² Skyddsvärdena är i grunden likvärdiga men beroende på omständigheter kan prioriteringar behöva göras mellan dem. Vissa händelser hotar bara ett eller ett par av skyddsvärdena.

3.1 Fredstida krissituation

Vid en **fredstida krissituation** som inte definieras som en extraordinär händelse ligger det politiska ledningsansvaret på ordinarie nämnd. Tjänstemannaorganisationen går över i krisledningsorganisation på avdelnings-, förvaltnings- och/eller central nivå.

Vid en **extraordinär händelse** kan **krisledningsnämnden** aktiveras. I Landskrona stad utgörs krisledningsnämnden av kommunstyrelsens arbetsutskott (KSAU). Krisledningsnämnden får besluta om att ta över andra nämnders ansvarsområden och beslutsfattande där så krävs, till exempel för att prioritera resurser på ett snabbt och effektivt sätt. Ordförande i krisledningsnämnden avgör tillsammans med stadsdirektören om händelsen kräver så pass skyndsamma åtgärder att nämnden behöver aktiveras. I många fall räcker det att krisledningsnämnden hålls informerad om händelseutvecklingen. När krisledningsnämnden aktiveras kan nämnden vid behov utöva det geografiska områdesansvaret.

Krisledningsnämndens organisation, mandat och uppgifter framgår närmare i nämndens reglemente¹³.

3.2 Höjd beredskap

Om regeringen fattar beslut om **höjd beredskap** sker det troligtvis först i form av beredskapsgraden **skärpt beredskap**. Skärpt beredskap innebär att samhället stegvis förbereder sig för krigsförhållanden. Ett beslut om skärpt beredskap innebär att Landskrona stad ska upprätthålla ordinarie verksamhet men förbereda för omställning till totalförsvaret.

Kommunstyrelsen¹⁴ leder den del av det civila försvaret som kommunen bedriver. Ordinarie verksamhet hanteras fortsatt av ordinarie nämnd, alternativt krisledningsnämnden om denna är aktiverad.

Vid beslut om **högsta beredskap** ska staden övergå till **krigsorganisation**¹⁵. Vid högsta beredskap är totalförsvaret all verksamhet som samhället ska bedriva, och kommunstyrelsen ansvarar därför för ledningen av hela kommunens verksamhet och tar över ansvar från andra nämnder och fullmäktige. I höjd beredskap faller det geografiska områdesansvaret på kommunstyrelsen som ska verka för att den verksamhet

¹³ Reglemente för krisledningsnämnden i Landskrona stad. KS 2020/807.

¹⁴ Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, 3 kap. 2 §.

¹⁵ Förordning (2015:1053) om totalförsvaret och höjd beredskap 12 §.

som bedrivs i kommunen av olika aktörer samordnas och att samverkan kommer till stånd.

3.3 Omställningsförmåga

Det är viktigt att kris- och krigsorganisationen har förmåga att ställa om mellan olika lägen. En händelse kan snabbt skifta i omfattning och organisationen kan både behöva växla upp och ner i nivå. Detta gäller både den politiska ledningen och tjänstemannaledningen. Figur 2 illustrerar ledningsansvaret på politisk nivå och tjänstemannanivå vid olika händelser.

Krigsorganisationen har jämfört med krisledningsorganisationen högre krav på uthållighet och ersättare, då en krigssituation troligtvis kommer ställa högre krav på arbete dygnet runt med ständig bemanning och redundans på ledningsfunktioner.

Figur 2. Ledningsansvar på politisk och tjänstemannanivå vid olika typer av händelser. Pilarna indikerar att organisationen behöver ha en omställningsförmåga för att effektivt kunna växla mellan olika lägen.

	FREDSTIDA KRISER		HÖJD BEREDSKAP	
	Kris	Extraordinär händelse	Skärpt beredskap	Högsta beredskap
Politisk ledning	Ordinarie nämnd	Krisledningsnämnd	Civilt försvar: Kommunstyrelsen Övrig verksamhet: Ordinarie nämnd eller krisledningsnämnd	Kommunstyrelsen
Tjänstemanna- ledning	Krislednings- organisation	Krislednings- organisation	Krislednings- organisationen förbereder övergång till krigsorganisation	Krigsorganisation

3.4 Händelsenivåer

En händelsenivå är ett stöd för att tydliggöra var beslutsmandat och ledningsansvar ligger vid händelser av olika omfattningar. Därtill behöver organisationen skapa stöd för att understödja beslutsprocesserna på ett bra sätt. Landskrona stad har sex händelsenivåer som beskrivs i tabell 1.

Händelsenivå ska alltid beslutas i den inledande fasen. Detta för att avgöra var ledningsansvaret ligger och vem som behöver kallas in eller informeras. Händelsenivå beslutas i samverkan mellan stadsdirektör och stadens

tjänsteman i beredskap, TIB, samt eventuellt andra berörda funktioner beroende på händelsen. Kommunstyrelsens ordförande är delaktig i beslutet av de högre händelsenivåerna.

Vad styr händelsenivån?

Omfattningen av en händelse beror på en kombination av fler samverkande faktorer.

Exempel på faktorer är:

- hur stor del av organisationen som är berörd
- behov av snabba beslut
- antal skadade/döda
- omfattning av skada på egendom
- antal drabbade i övrigt
- hur långdragen händelsen är
- geografisk omfattning
- massmedialt intresse/aktivitet i sociala medier
- konsekvenser för miljö
- osäkerhet i händelseförloppet
- risk för förtroendekris.

För att bedöma händelsens omfattning och besluta om händelsenivå finns lägesbildsstöd framtaget. Ett lägesbildsstöd är ett förenklat analysverktyg som systematiskt sammanfattar de faktorer som påverkar en händelses omfattning i en enskild verksamhet.

Beslut om de olika händelsenivåerna fattas av följande funktioner:

Händelsenivå 1	Enhetschef/avdelningschef eller förvaltningschef
Händelsenivå 2	Förvaltningschef
Händelsenivå 3	Förvaltningschef eller högre ledningsnivå
Händelsenivå 4	Stadsdirektör
Händelsenivå 5	Stadsdirektör samt krisledningsnämndens ordförande
Händelsenivå 6	Regeringen

Tabell 1. Beskrivning av händelsenivåer och ledningsansvar vid olika typer av händelser.

	Händelse-nivå	Lednings-ansvar	Vägledning och beskrivning	Högsta beslutsfattare
FREDSTIDA KRISSITUATION	1 Störning	Enhet/avdelning	Händelse med påverkan inom en enhet eller avdelning. Ingen påverkan på övriga organisationen och ingen uppmärksamhet i media. Lokal påverkan på samhället. Händelsen leds och hanteras inom en enhet eller avdelning. Enhets- eller avdelningschefen har ledningsansvaret och kan hämta stöd från ovanliggande beslutsnivåer.	Enhets- eller avdelningschef
	2 Störning	Förvaltning	Påverkan inom en förvaltning. Större ekonomiska effekter. Uppmärksamhet i media. Större påverkan på samhället. Händelsen leds och hanteras av förvaltningen/nämnden. Förvaltningschefen har ledningsansvaret och kan hämta stöd från ovanliggande beslutsnivåer.	Förvaltningschef
	3 Kris	Förvaltning med stöd av central krisledning	Påverkan på flera förvaltningar. Större massmedial uppmärksamhet. Lagbrott. Förtroendekriser. Händelsen leds och hanteras av respektive förvaltning/nämnd. Förvaltningschefen har ledningsansvaret och kan hämta stöd från ovanliggande beslutsnivåer.	Förvaltningschef
	4 Kris	Central krisledning	Påverkan på flera verksamheter eller hela kommunen. Större ekonomiska effekter än att förvaltningarna själv bör hantera det. Stor påverkan på samhället. Händelsen leds och hanteras av central krisledning. Stadsdirektören har ledningsansvaret och kan hämta stöd från ovanliggande beslutsnivåer.	Stadsdirektör
	5 Extra-ordinär händelse	Central krisledning och krislednings-nämnd	Som nivå 4 men med större påverkan på samhället och kommunens verksamhet. Behov av nämndsövergripande och snabba beslut. Händelsen leds och hanteras av central krisledning och krisledningsnämnden. Stadsdirektören och krisledningsnämnden har ledningsansvaret.	Stadsdirektör och krislednings-nämnd
HÖJD BEREDSKAP	6a Skärpt beredskap	Kommunstyrelsen och/eller central krisledning/krislednings-nämnd	Beslutas av regeringen. Staden förbereder för att ställa om från fredstida krisledning till krigsorganisation. Det civila försvaret leds och hanteras av kommunstyrelsen och den centrala krisledningen. Övrig verksamhet leds och hanteras av förvaltningens krisledning och ordinarie nämnd, alternativt krisledningsnämnd.	Stadsdirektör och kommunstyrelsen eller krislednings-nämnd
	6b Högsta beredskap	Kommunstyrelsen	Beslutas av regeringen. Händelsen leds och hanteras av kommunstyrelsen och den centrala krigsorganisationen. Kommunstyrelsen har ledningsansvaret. Respektive förvaltning går också upp i krigsorganisation.	Kommunstyrelsen

4 Organisationsstruktur

I detta kapitel beskrivs den centrala krisledningsorganisationens struktur. Denna struktur är aktuell för händelser på nivå 3–5. Den centrala krigsorganisationen (händelsenivå 6) bygger på strukturen för krisledning och presenteras överskådligt.

4.1 Krisledningsorganisation

Tjänsteman i beredskap (TIB) är kommunens initierande och uppstartande funktion. Det är ofta TIB som först får kännedom om en händelse som inträffat eller som skulle kunna utvecklas till en kris. TIB har mandat att kalla ihop stadsdirektör och eventuellt andra funktioner som är berörda av händelsen för att göra en första initial bedömning om händelsenivå. När händelsenivå är bestämd påbörjar TIB inkallning och lämnar därefter över hanteringen till stabschefen. Denna uppstartsfas beskrivs närmare i kapitel 5.1. Även under en händelse behövs TIB för omvärldsbevakning och möjlighet att kunna ta emot larm om incidenter kopplade till händelsen eller andra händelser. TIB infaller då under stabsfunktionen samverkan och lägesbild.

Politisk ledning avgörs utifrån händelsenivå, se tabell 1.

Stadsdirektören är högsta beslutsfattare under den politiska ledningen. Beslutsunderlag till stadsdirektören tillhandahålls av staben och stabschefen.

Beslutsfattare består av förvaltningschefer, bolagschefer och avdelningschefer på stadsledningsförvaltningen som har beslutsmandat för sina respektive verksamheter. Beslutsfattarna har löpande avstämningar under hanteringen och beslutar om inriktning och samordning.

Stabschefen leder, samordnar och följer upp arbetet i staben utifrån inriktningsbeslut av stadsdirektören. Stabschefen håller i stabsorienteringar och inriktnings- och samordningsmöten.

Stabsassistenten ska tillgodose stabens behov av förnödenheter i form av mat, dryck, kontorsmaterial och eventuellt logi. Ska också säkerställa att det är ordning och reda och städat i stabens utrymmen.

Stabsfunktioner är förutbestämda funktioner med olika arbetsuppgifter i staben. Händelsen avgör vilka stabsfunktioner som behöver aktiveras, i vissa fall är det alla och i vissa fall bara några funktioner. Stabschefen beslutar om vilka funktioner som ska aktiveras i samråd med stadsdirektören.

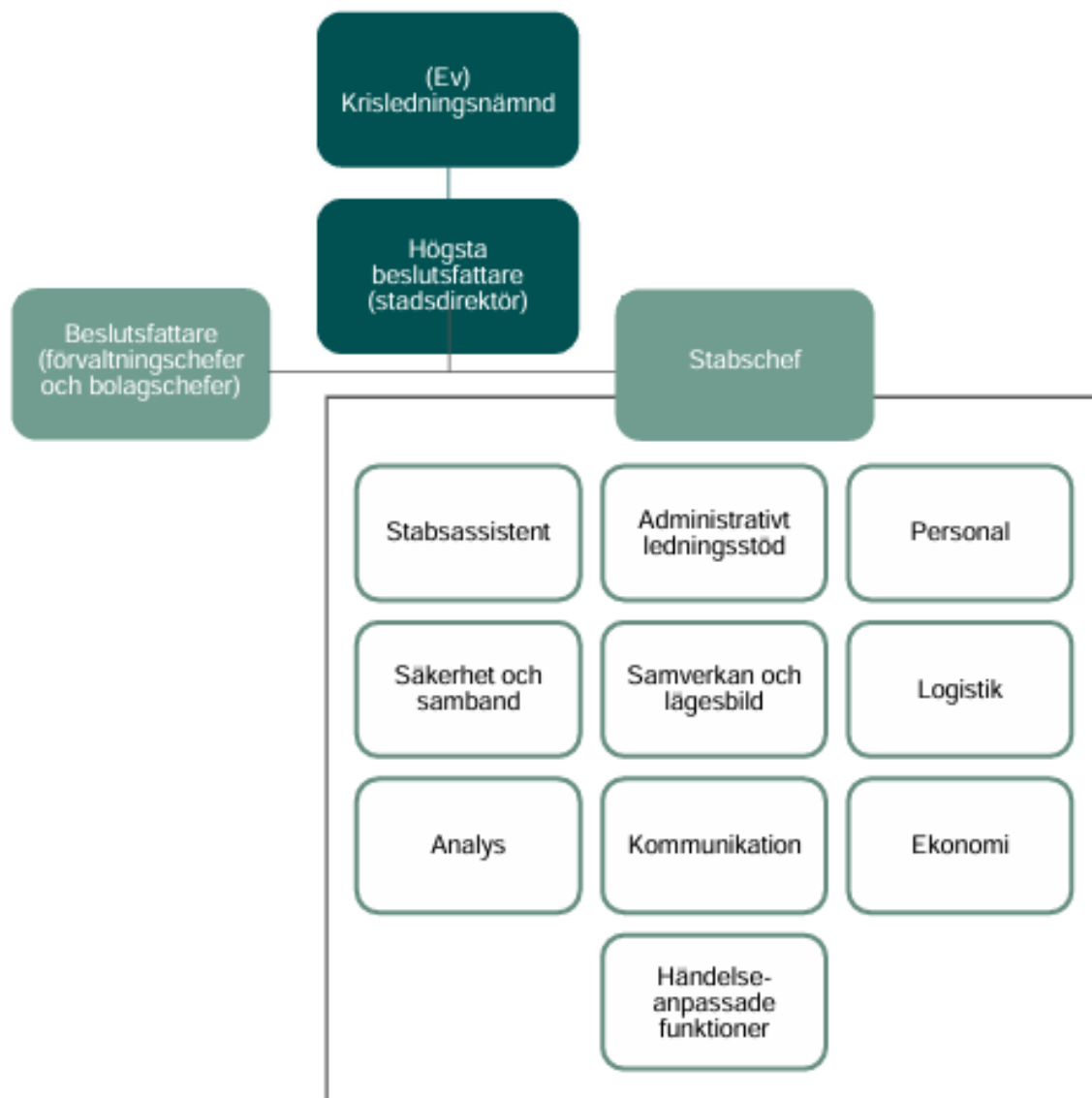
Funktionsledare utses till varje stabsfunktion och ansvarar för att:

- arbetet i funktionen utförs,
- funktionen är bemannad under aktuella tider och se till att tillräckligt med ersättare finns till ordinarie personal för att kunna arbeta i skift,
- leda funktionsmöten,
- delta på stabsorienteringar,
- lägesbildsunderlag tas fram och rapporteras under stabsorienteringar, och
- säkerställa underlag till möten med politiken.

Funktionsledaren ansvarar även för att arbetsbeskrivningar, checklistor, mallar med mera för sin funktion är aktuella och ses över regelbundet.

Stabsmedlemmar utför uppgifter i de olika funktionsgrupperna under ledning av funktionsledaren.

Figur 3. Den centrala krisledningsorganisationens struktur.

4.2 Beskrivning av stabsfunktioner

Administrativt ledningsstöd

Funktionen ansvarar för att stödja stabens inre liv i form av dokumentation, administrativt stöd och diarieföring. Funktionen kallar till möten och för protokoll vid dessa samt hanterar juridiska frågor kopplat till händelsen.

Personal

Funktionen ansvarar för personalfrågor, internt krisstöd, arbetsmiljöfrågor och stabens bemanning. Funktionen ansvarar också för att matcha förstärkningsbehov mot frivilliga resurser.

Säkerhet och samband

Funktionen ansvarar för stadens övergripande säkerhetsverksamhet, insatsens säkerhet, säkerhetsskyddsåtgärder och signalskyddsverksamhet.

Samverkan och lägesbild

Funktionen ansvarar för att samordna samverkan med externa aktörer. Funktionen ansvarar också för stabens kortsiktiga analysverksamhet och att lägesinformationen är ständigt aktuell. Funktionen sammanställer stadens lägesbild och rapporterar den vidare till exempelvis länsstyrelsen. Funktionen avgör också behovet av att aktivera beredskapsplaner i form av nödvatten, trygghetspunkter, reservkraft, livsmedelsförsörjning med mera.

Logistik

Funktionen ansvarar för samordningen av stadens behov av logistik och att vid behov samordna transporter som inte naturligt ansluter sig till en förvaltnings ansvar. Den ansvarar även för andra åtgärder för att säkerställa uthållighet i staden eller vid en insats.

Analys

Funktionen ansvarar för planering, analyser, prognoser och värdering av mål, åtgärder och resultat utifrån inriktningsbeslut på medellång (3–10 dagar) och lång (mer än 10 dagars) sikt. Funktionen kan också behöva ta fram omfallsplaner utifrån händelsen.

Kommunikation

Funktionen ansvarar för stadens kommunikationsverksamhet med samordning av intern och extern kommunikation. Funktionen har också till uppgift är att stödja talespersoner med underlag.

Ekonomi

Funktionen ansvarar för ekonomiska frågor relaterat till händelsen, inklusive frågor kopplat till upphandling och avtal.

Händelseanpassade funktioner

Beroende på händelse kan händelseanpassade funktioner bli aktuella som en del av stabsorganisationen. Den händelseanpassade funktionen ska verka för

samordning inom en specifik verksamhet som är påverkad av händelsen. Vid ett vattenavbrott behöver till exempel en nödvattenfunktion införas i staben med fokus på nödvattenförsörjning. De händelseanpassade funktionerna ska ledas på liknande sätt som de ordinarie stabsfunktionerna.

Exempel på händelseanpassade funktioner:

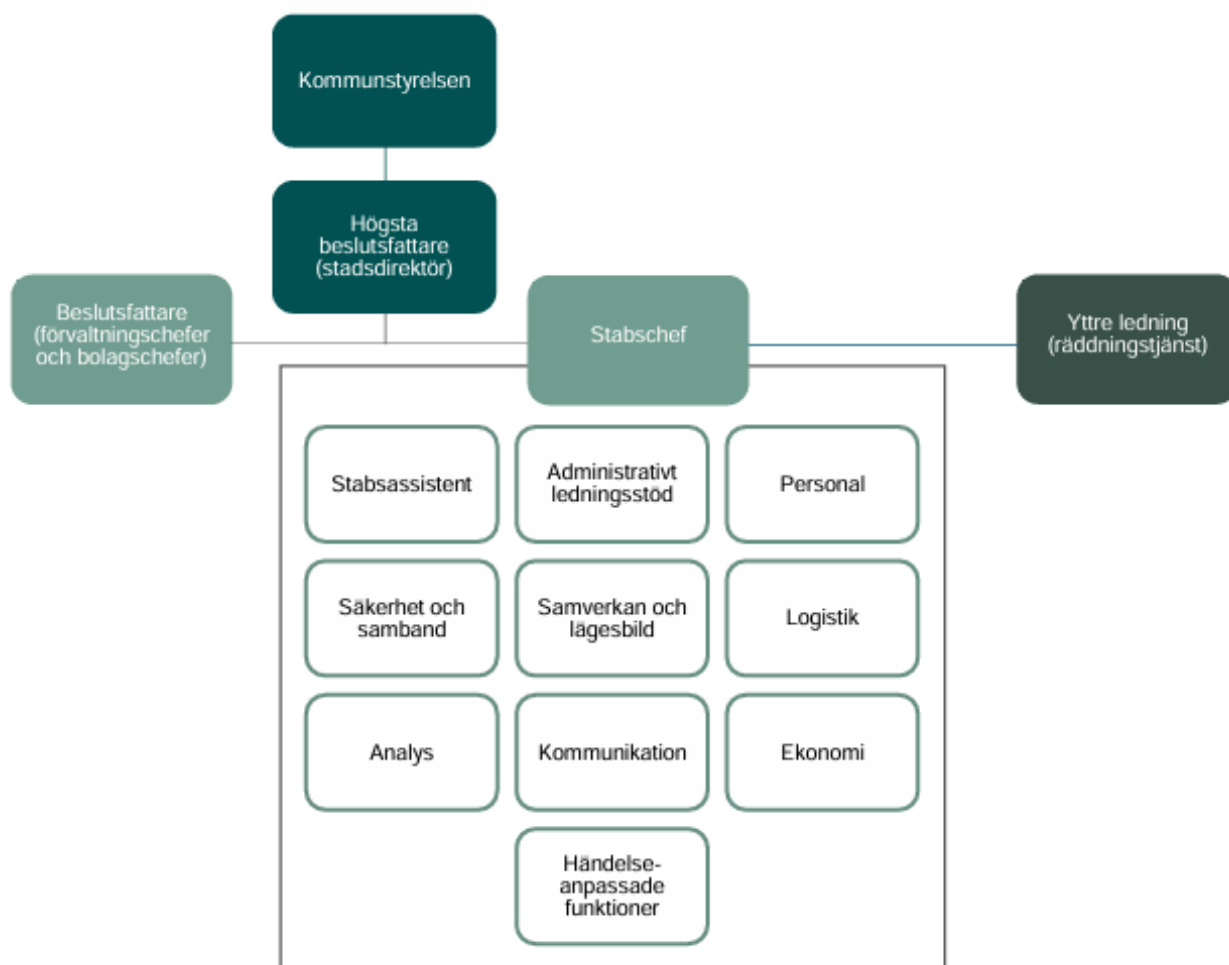
- Nödvatten
- Reservkraft
- Livsmedel
- Kommunalt krisstöd/POSOM
- Trygghetspunkter

4.3 Krigsorganisation

När regeringen fattar beslut om högsta beredskap ska kommuner övergå i krigsorganisation. Krigsorganisationen i Landskrona stad beslutas av kommunstyrelsen och beskrivs i separat dokument. Stadens krishantering utgår bland annat från likhetsprincipen, varför krigsorganisationen därför ska likna den fredstida krisledningsorganisationen för att vara flexibel och anpassningsbar i lägen där organisationen behöver växla mellan fredstid och höjd beredskap. Likhetsprincipen syftar också till att skapa trygghet och stabilitet i ett ansträngt läge som är svårt att förutse. En stor skillnad mellan krigs- och krisledningsorganisationen är att det kommer krävas fler resurser som kan bemanna krigsorganisationen dygnet runt. Omvärldsförhållandena kommer vara mer ansträngda, personal kan ha svårt att ta sig till arbetet och stabsarbete kommer troligtvis behöva utföras dygnet runt. Vid dimensionering av krigsorganisationen behöver höjd tas för fler ersättare jämfört med krisledningsorganisationen.

En annan skillnad mot krisledningsorganisationen i Landskrona är att det i höjd beredskap kommer att skapas en så kallad **yttre ledning** som räddningstjänsten ansvarar för. Den yttre ledningen ansvarar för ledning och beslutsfattande i händelser som sker ute i staden, utifrån kommunstyrelsens beslutade inriktningar. Det kan till exempel handla om vilka larm som är prioriterade vid resursbrist eller vilka områden som ska evakueras. Den yttre ledningen samverkar med den centrala krigsledningen via stabschefen i enlighet med figur 4.

Figur 4. Den centrala krigsorganisationens struktur.

5 Hanteringen olika faser

Krishanteringen består av tre faser; uppstart, hantering och avslut.

5.1 Uppstart

Uppstartsfasen är den mest kritiska i hanteringen då det kan råda stora osäkerheter kring vad som hänt och vad som behöver göras. Landskrona stads inriktning är att vara proaktiv och agera i ett tidigt skede även då det råder stora osäkerheter. Stadens tjänsteman i beredskap, TIB, får oftast först kännedom om händelsen och ska tillsammans med stadsdirektören göra en första inledande bedömning om läget. Därefter ska händelsenivå beslutas, ledningsorganisation sättas samman och inkallning påbörjas.

Figur 5. Beskrivning av krishanteringens uppstartsfas.

Vid en händelse på nivå 3 eller högre (aktivering av den centrala krisledningen) ska TIB efter inkallning lämna över till stabschefen.

Vid händelser på nivå 1–2 är det avdelningschef eller förvaltningschef som gör den första inledande bedömningen och beslutar om händelsenivå.

5.2 Hantering

Hanteringsfasen kommer skilja sig åt beroende på händelsens omfattning, utveckling och krav. Vissa ramar finns dock att förhålla sig till. Under hanteringsfasen hålls funktionsmöten, stabsorienteringar, inriktnings- och samordningsmöten med beslutsfattare samt möten med politiken.

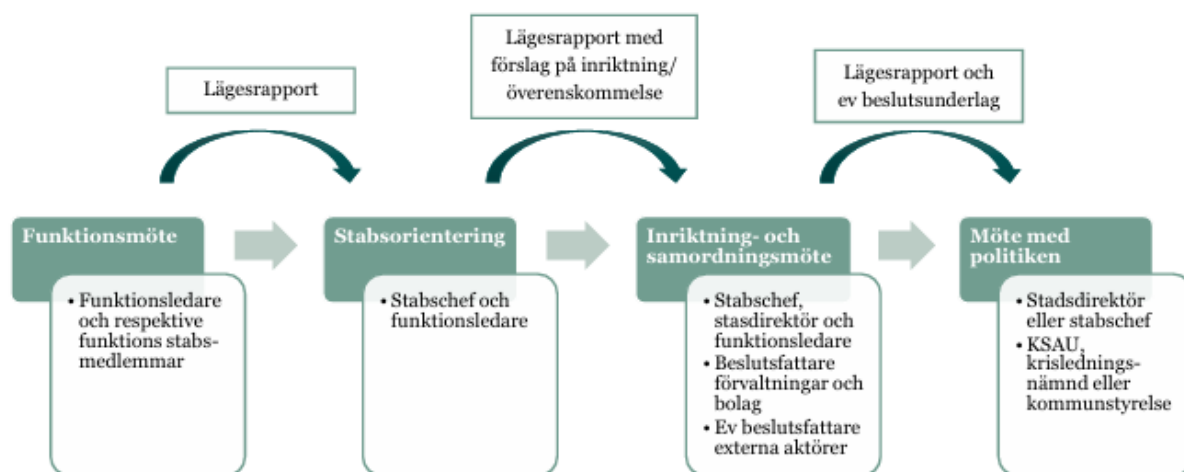
Funktionsmöten sker i respektive stabsfunktion och leds av funktionsledaren.

Stabsorienteringar leds av stabschefen och där deltar funktionsledarna för stabsfunktionerna. Under mötet rapporterar varje funktion sin lägesbild och förslag på inriktningar eller överenskommelser tas fram. Efter stabsorienteringen sammanställs en lägesbild som presenteras på inriktnings- och samordningsmötet tillsammans med eventuella förslag på inriktningar eller överenskommelser.

Som en del av kommunens geografiska områdesansvar ska staden verka för att olika aktörer inom staden kan samverka och uppnå samordning i hanteringen. Kommunen ska kunna stå värd för en så kallad **inriktnings- och samordningsfunktion (ISF)**. Detta sker i form av **inriktnings- och samordningsmöten** där beslutsfattare från förvaltningar, bolag och eventuellt andra berörda aktörer som till exempel polisen eller regionen deltar. Mötena leds av stabschefen. Här rapporterar respektive verksamhet sin lägesbild och aktörerna kan gemensamt komma fram till beslut om inriktningar och överenskommelser om till exempel prioriteringar eller ansvarsfördelning. Samverkansbehov tydliggörs och uppgifter delas ut till olika funktioner. Mötena syftar till att skapa helhetssyn och förutsättningar för att använda samhällets resurser så effektivt som möjligt.

Det är viktigt att regelbundet hålla **möten med politiken** för att uppdatera dem kring läget och hanteringen, oavsett om krisledningsnämnden är aktiverad eller inte. Mötena leds av stadsdirektör eller stabschef. Händelsen avgör vilken del av politiken som ska informeras. Respektive förvaltning är ansvarig för att i sin tur informera sin nämnd. Under mötena med politiken ska lägesrapport och eventuella beslutsunderlag presenteras.

Figur 6. Beskrivning av mötesgång och rapporteringsvägar under hanteringsfasen.

De interna mötena måste också samordnas med externa aktörers möten, till exempel **länsstyrelsens regionala samverkanskonferenser**. I det inledande skedet ska en **operativ rytm** tas fram som tydliggör när olika möten eller andra aktiviteter sker i förhållanden till varandra.

5.3 Avslut

Olika aktörer kan behöva avsluta sin krisledning vid olika tillfällen. Behovet av en gemensam hantering genom en central kris- eller krigsledning ska utvärderas löpande utifrån händelsens utveckling. Efter att den aktörsgemensamma hanteringen avslutats kan enskilda förvaltningar eller verksamheter fortsatt ha sina krisledningar aktiverade.

Avveckling av kris- och krigsorganisationen beslutas enligt följande.

Krisledningsorganisation

Krisledningsorganisationen ska löpande bedöma om när man på bästa sätt kan avveckla krisledningen och låta nödvändigt arbete återgå till ordinarie linjeorganisation. Avveckling av krisledningsorganisationen på central nivå beslutas av stadsdirektör i samverkan med stabschef. Avveckling av krisledningsorganisationen på förvaltningsnivå beslutas av förvaltningschef.

Krisledningsnämnd

Krisledningsnämnden ska fatta beslut om när nämndens aktivitet och ansvar ska upphöra. Kommunstyrelsen och fullmäktige får också besluta om att krisledningsnämndens verksamhet ska upphöra. Då återgår de verksamhetsområden som nämnden tagit över till ordinarie nämnd.

Krigsorganisation

Regeringen beslutar om att skärpt eller högsta beredskap inte längre ska gälla, om Sverige inte längre befinner sig i krig eller krigsfara. Efter beslut från regeringen kan kommunens krigsorganisation avvecklas. Beroende på omständigheterna kan kommunen i stället övergå i krisledningsorganisation om anpassad ledning fortsatt krävs.

6 Utvärdering

Alla händelser, oavsett händelsenivå, ska utvärderas för att tillvarata erfarenheter och bidra till lärande.

Händelsenivå avgör metod för utvärdering. Vid en händelse på högre nivå ska en extern utvärderare utvärdera arbetet samt eventuellt även utreda uppkomsten av händelsen. En händelse på lägre nivå kan utvärderas internt. Samhällsskydd- och trygghetsavdelningen är samordnade för utvärdering på händelsenivå 3–6, det vill säga när central kris- eller krigsledning varit aktiv.

I tabell 2 åskådliggörs vilken ledningsnivå som har mandat att initiera en utvärdering efter en händelse. Målet är att inleda utvärdering senast en månad efter att ledningsorganisationen återgått till normalläge. Återrapport av utvärderingen med tillhörande förbättringsförslag ska helst ske inom två månader från att utvärdering inletts. Samtliga funktioner som varit delaktiga i krishanteringen ska få ta del av resultatet. Undantag gäller om delar av utvärderingen är belagd med sekretess.

Tabell 2. Beskrivning av vem som har mandat att besluta om utvärdering på olika händelsenivåer, samt hur resultatet ska återrapporteras.

Typ av händelse	Beslut om utvärdering	Återrapportering
Händelsenivå 1	Enhetschef/avdelningschef	Förvaltningschef
Händelsenivå 2	Förvaltningschef	Stadsdirektör
Händelsenivå 3	Förvaltningschef eller stadsdirektör	Stadsdirektör
Händelsenivå 4	Stadsdirektör eller kommunstyrelsens ordförande	Kommunstyrelsen
Händelsenivå 5	Stadsdirektör eller krisledningsnämndens ordförande	Krisledningsnämnden, kommunstyrelsen, kommunfullmäktige
Händelsenivå 6	Stadsdirektör eller kommunstyrelsens ordförande	Kommunstyrelsen

Operativt stöd i form av planer, uppstartsstöd, checklistor, mallar med mera för funktioner i kris- och krigsorganisationen ska ses över regelbundet och kan revideras efter utvärdering av inträffade händelser eller övningar. Funktionsledarna ansvarar för stöden till sina respektive funktioner.

7 Ledningsplats

Staden ska ha utpekade och förberedda ledningsplatser för den centrala kris- och krigsorganisationen. Till de ordinarie lokalerna ska det även finnas reservlokaler utpekade.

Därutöver ska varje förvaltning ha minst en ordinarie ledningsplats och en reservplats för sin kris- och krigsorganisation.

8 Utbildning och övning

För att uppnå en effektiv krishantering och god förmåga till ledning av kriser och höjd beredskap krävs att funktionerna i kris- och krigsledningen, både

ordinarie och ersättare, är utbildade och tränade i sina roller. Utbildningar och övningar genomförs enligt stadens utbildnings- och övningsplan¹⁶.

Utbildnings- och övningsplanen beslutas av stadsdirektören och ses över årligen för att utvärdera behovet och möta nya behov som uppstår.

¹⁶ Utbildnings- och övningsplan inom krisberedskap och civilt försvar 2024–2027.
KS 2023/1910.